

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.		Egy évre . . . 12 kor. — fill.	
Fél évre . . . 5 " — "		Fél évre . . . 8 " — "	
Negyed évre . . . 2 " — "	50	Negyed évre . . . 4 " — "	
Egy óra . . . 1 " — "		Egy óra . . . 1 " — 70	
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hát hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

A németiség Debreczenben.

Irta: **Ifjabb Móricz Pál.**

A magyarság legnagyobb szégyene, erőtlenségünknek egyik megdöbbentő és szomorú jele, hogy még Debreczenben, ebben a törzsökös és magyar városban is komolyan beszélhetünk a németiségről. Nem szórva nyosan tűnik fel utcáinkon, társas köreinkben, a nyilvános helyeken egykét girhes német, hanem az a megdöbbentő, hogy az ősi czivis város falai között, hol előbbvaló századokban a magyar szelleme és nyelven kívül mást nem ösmertek, nem ápoltak, ma egész szervezve él, virágozik ugyanítt a németiség.

Az üzleti világ, a beköltözött iparosok, vállalkozók, pénzemberek, katonai körök, sőt egyes forgalmi államhivatalok is olyan szervezett gárdáját képezik itt a németiségnek, hogy ha a magyarság egyik-másik erdélyi zöld szászvárosban ilyen erővel, ilyen tüntetőleg, ilyen szervezve léphetne fel — trüszkölnének a körültekintő bak-szászok. Mert az a törzsökös magyar ember, aki Debreczen multját és történeti hivatását ösméri és átérzi, valósággal felháborodik és megdöbben, hogy még e városban is lépten-nyo-

mon előtolakodik a német, sőt tüntetni mer a németiséggel. És csodálatosképpen zsidó polgártársaink egy része is istápolója annak az előttem gyűlölt aknamunkának, hogy itt a németiség gyökeret verhet, felléphet és előrsi szolgálatot bántatlanul, nyíltan teljesíthet a nyugoti nagy németiség áramlatának a biztosítására és tovább terjesztésére. Mondom: különösen a zsidó polgártársainkat csodálom, de csodálom azokat az egyéb felekezeti beköltözött iparosainkat, kereskedőinket, vállalkozóinkat is, a kik itt a magyar föld jóvoltából virágoznak és mégis úgy az üzleti, miként a társas érintkezésben, írásban és szóval, német nyelven, német szellemben, német felfogással érintkeznek. Különösen zsidó polgártársaimat nem vagyok képes megérteni, hogy mi köti őket annyira a németiséghez, hisz a németiség minden vonalon ádáz gyűlölettel fordul ellenük, mint idegeneket félreszorítja, lenézi még a tulajdon zsidó honpolgártársait is.

Amde, hogy itt Debreczenben is panaszkodni lehet a németiség szerepévé és szervezett fellépése ellen, ezért én senki mást nem vádolok, mint magát a magyarságot, mely a nemzeti szellemet nem ápolja, csak

handa-bandázik néha nap, de azért közömbösen tűr és fogad bármi idegent. Ez az oka aztán, hogy a nyakunkra nőnek, hogy ebben a törzsökös városban is szemünkbe nevetnek és paczkázhat velünk a németiség. Ők nyugodtak a felől, hogy a magyarság nem fog ellenük soha és sehol határozottan fellépni és nem fogja az olyan üzleteket, az olyan iparosokat, az olyan vállalkozókat elkerülni, akiknek a szája lépten-nyomon habzsol a német szótól, a kik, noha tőlünk és köztünk élnek, az érintkezésre műveletlennek, vadnak tartják a magyar nyelvet. Pedig hisz ez szégyen, a legnagyobb arczipritó lealázás ránk magyarokra, hogy pl. katonai tiszték is évtizedeket töltöttek el, töltenek el Debreczenben, a nélkül hogy érdemesnek tartanák a magyar nyelvet megtanulni, mert hisz annak nem is érzik a szükségét. A kávéházakban sereg német ujság áll a rendelkezésükre, az étteremben félmagyar, félnémet, szóval öszvér étlapról rendelhetik meg a kedves »lájbspájzaikat«, a pinczér német szóra, német szóval szolgálja ki a legalázatosabbakat, ugyanígy boldogulhatnak az üzletekben is, maguk a hivatalos közegeink is a legalázatosabbakban igyekeznek németül szolgálni az

Van Isten.

(Elbeszélés az 1848—49-iki szabadságharcz idejéből.)

Irta: **Csorvássy István.**

Mindenütt ölték gyilkolták már akkor a magyart, régi ellenségi és régi jóbarátja egyaránt. Az osztrák seregek és a közöttünk élő idegen nemzetiségek.

Pedig egyiknek sem vétettünk, egyiket sem támadtuk meg. Minden bűnünk az volt, hogy szerettük hazánkat s védelmeztük királyi esküvel szentesített törvényünket és nemzeti alkotmányunkat.

Ezért akartak bennünket kiirtani, ezért támadtak reánk kilencz felől a császári seregek, ezért lázították fel, bécsi átkos kezek, a közöttünk élő testvér nemzetiségeket, — a kikkel azelőtt századokon át békés egyetértésben és jóbarátságban éltünk. Földet ajándékoztunk a földönfutóknak, mely nekik kenyeret adjon, törvényeket, amelyek őrök legyenek, s magunk is nem egyszer védelmeztük őket idegen hadak fegyverei, zsarolásai és pusztításai ellen.

Százados kapcsolattal voltunk egymáshoz kapcsolva, s most mindezeket szét szaggatták az őrzöngők, s ellenünk törtek

fegyverrel és engesztelhetetlen dühvel, pusztítván, gyilkolván bennünket jóakarókat, jeltévőjüket.

Windischgrécz herczeg tábornagy miután a lázongó Bécsset erélyesen megzabolázta, s ágyúival és szuronyával a rendet helyre állította, nagy sereggel nyomult az ország szíve, a magyar kormány székhelye Budapest felé.

Amely erőt vele szembe állíthattunk, az számban vajmi kevés volt, a honvédek valamennyien ujonczok és gyakorlatlanok voltak, fegyverzetük, ruházatuk és egész felszerelésük a leghiányosabb, nagyrésztük kasszával, s a leghitványabb kovás puskákkal ellátva, a milyeneket az itteni fegyvergyárakban találtak, legtöbbszörre lándzsa, hasznavehetetlen lim-lom darabok, töltés alig néhány jutott egynek-egynek. Mig az ellenfél mindezekkel elvult látva és felszerelve bőségesen.

Hát biz ezek a háborút soha eddig nem látott kezdő vitézek, alig állhattak szembe a régi kitanult fegyveres és tüzhöz szokott rendes katonasággal, és a hol szembe álltak: legtöbbszörre érzékeny veszteséggel voltak kénytelenek a csatatért elleneiknek átengedni, a teljes megemmisüléstől mindannyiszor régi vitéz huszáraink hősiessége mentvén

meg őket, akik minden egyes alkalommal gyakran tulnyomó nagy erővel szemben is fedezték a visszavonulást, beigazolván egykori kenyeres pajtásaik a vasasok és ublánosok előtt is, hogy a huszár a világ legeslegelső katonája.

És az volt és az is maradt. Hősi tettek legendái vannak a nevékhöz fűzve s egész mondakör van a nép ajkán és emlékében csudaszerű vitéztetteikről.

De hát ez a nyílt ellenség még nem volt elég nekünk, vagy nem tartotta elégnak a bécsi átkos kéz, ellenségünk kévé téve az eddigi testvéreinket is, oláhok ráczok, szerbek, ölték gyilkoltak bennünket, tót zsebrákok támadnak fel ellenünk, osztrák vezérré avanszírozott Hurbán-féle hős papok vezetése alatt.

Ezeket nyerte meg első helyen a bécsi átkos kéz, az erdélyi oláh, az alvidéki rácz és szerb püspök voltak az őrizetökre bizott nyájak vezetői, kik mindannyian mint egy-egy ujkori Amiens Péter a pogány török ellen, a hithű és mindig jó testvér a magyar ellen vezettek orv kereszties hadjáratot.

Nyomukban mindenütt vész és pusztulás volt. Felperzselt magyar falvak és városok, legyilkolt békés magyar lakosok, kik-

elbizakodott németet. Hát hogy kívánhatnánk ekkor az idegentől, hogy megbecsülje, hogy a tanulásra érdemesítse a magyar nyelvet, mikor azt mi magunk sem becsüljük meg, sőt szolgálomó módon dajcsolunk mi magunk is. Tehát a csufszágnál, a megvetésnél, a lenézésnél tényleg nem érdeklünk egyebet és addig a németiség itt Debreczenben is virágozni, pöffeszkedni és zsirosodni fog a bolond magyar csufszágára, míg nem önérzetesen és magyarosan sarokra nem állunk és a köztünk élők, köztünk létezni akarók közül csak azal állunk szóba, aki megbecsülve nyelvünket, megbecsül minket is; a melyeknek pedig nem izlik a magyar szó, tessék a szemébe vágni: „nix dajcs! Nem értelek német!” És le is ut, fel is ut! És ha te „oh du lieber Freund“ német szóval csufolod a magyar kenyeret, ám keress magadnak gusztusod szerintibb hazát. Értsd meg jött-ment, hogy ez a föld itt magyar föld.

Minékünk sem magatokra, sem a „borravalótokra“ nincs szükségünk, ha köztünk akarsz élni, becsüld meg a magyart, tanulj meg magyarul, ne tüntess, ne hivalkodj a németiségeddel, az idegen lelkeddel ebadta; mert a magyar nemzeti önérzet hitványságának is van határa, egyszer fölgerjed és torkotokba szorítja az idegen — szót.

Megtetszett érteni?

nek tetemei fölött véres örömnépet ült a fanatizált ellen.

Itt is és mindenütt védenünk kellett magunkat és a győztes védelem nem ritkán hasonló véres bosszúval torolta meg a vett fájdalmas sebeket.

Különbösen Erdélyben az oláhok, az alvidéken a rácok és szerbek gyilkoltak, pusztítottak, nem kegyelmeztek senkinek, a ki magyar.

A „Kürel Eleyson“ zsolozsma hangjai mellett gyilkolták le az őket nem bántó magyarokat, a derék püspökök áldást mondanak tettekükre, szentelt vízzel hintették meg gyilkos fegyvereiket.

— Absolve Domine! hangzott a testvér gyilkosok tetteikre a szószéknek kegyelmet hirdető szövege.

Gátat kell vetni a gyilkos örvénynek, volt a magyar vezérek határozata, a pusztító rácok és szerbek ellen.

S előre megállapított haditerv szerint, közös erővel megkezdték az előnyomulást a rácok és szerbek főfészkei ellen, melyek mintegy gyűpontjai voltak a magyar ellenes támadásoknak.

A rettenhetetlen hős vezér Damjanics, a rácok réme december 12-én heves és véres küzdelem után bevette Aliburnárt, ezt a szomorú hírre vergődött szerb erődöt. A lázadóknak vezérei: Jovanovics és Szupli-kács alig tudtak az őket nyomban üldöző huszárok elől menekülni.

A győztes honvédsereg másnap Ilán-ésán át Dobriczára nyomult.

Az előbbi község volt Aliburnának

Nemzeti ipar.

II.

A valódi iparnak minden számbavehető nyers termelő nem hogy ellensége lenne, de a dolog természeténél fogva legőszintébb barátja és szövetségese, mert a nyers termelő iparilag feldolgozható terményeiért jobb árakat kaphat, az ipar pedig ezekből kapja a nyers anyagot. A kettőnek érdekei tehát nem ellentétesek, de azonosak.

E kétféle ipar között az a különbség: 1. hogy az iparspekulációt valamely töképenzes a világ bármely pontján alapítja, a hol valami finanziaális kedvezményt bír kiszorítani, a termelési, fogyasztási és munkaviszonyokra való tekintet nélkül, csak azon czélból, hogy tőkét lehetőleg jól kamatoztassa. A reálipar ellenkezőleg ott keletkezik, a hol bizonyos termények kellő mennyiség és minőségben található, a hol fogyasztó közönség és munkafőléleg van és így a közszükségletnek megfelel. Amaz tehát egy exterritoriális öncél, ez a társadalmi szervezet egyik kiegészítő része. 2. A spekuláció mennyiségre, a reálipar minőségre dolgozik és pedig azért, mert ez utóbbi a fogyasztóközönségtől függ és már a versenynél fogva is kénytelen jó áru olcsó előállítására törekedni. A spekulatív iparnak nincs fogyasztó közönsége, áruit a tőzsdére dobja, a hol annak minőségét nem vizsgálják, hisz a vevő sem használatra, hanem spekulációra veszi, neki az áru csak tantusz. A konkurrenzia ellen pedig a ringekkel védekezik, melyek segítségével rossz üzancze-áru az igazi fogyasztóra reáerőszakolja. Ezekből kifolyólag. 3. A reálipar jó nyersanyag beszerzésére törekszik, a jó minőséget mégis fizeti, ezáltal a termelőt jobb és értékesebb termények előállítására ösztönzi, s így a terményárakat emeli. A rossz üzancze-áru előállítására jó bármely termény, a ki darócot készít, nem fizethe-

ti meg a selyemgyapjút, főtörekvése tehát az árakat főszövetségese, a tőzsde segítségével leszoritani. 4. Hasonló hatással van a munkásra.

A ki kvalitásra dolgozik, annak ügyes munkás kell, s az illetet meg kell fizetni, a reáliparnak tehát nem olcsó, de jó munkaerőre van szüksége, míg a spekuláció csak átlagáru gyárt, azért főleg olcsó munkaerőt igényel. 5. A reálipar ott keletkezik, a hol szükséges előfeltételek, vagyis a nyersanyag és a munkaerő bősége megvan.

Megkíméli tehát egyrészt a nyersanyag költséges fuvarját, másrészt pedig állandó telepeket létesít. A spekulatív ipar a nagy centrumokban huzódik, azért a nyersanyag fuvarja folytán nyomja annak az árát a flotans munkástömegeket mozgósítja. 6. Az iparspekuláció nem állandó jellegű, ha egy területet kihasznál, vagy valamely kedvezmény megszűnik, egy más részvénytársaság nyakába akasztja telepeit és odább áll millióival, azért sem a termelőnek, sem a munkásnak nem nyújt biztos támpontot, tehát ellentétben az állandó reáliparral, ár és néphullámzást idéz elő és 7. nem mint a reálipar a nemzeti vagyont, hanem a nemzetközi agresszív tőkét szaporítja.

Világos ezekből, hogy a reálipar jótékony intézmény, mely a termények árát emeli, a munkát megfizeti s a fogyasztó igényeit kielégíti, míg a spekulatív ipar a termény és a munka árát lenyomja, a munkás osztályt a társadalmi kötelekekből kiszakítva, mozgósítja, a fogyasztott rossz termékeinek mesterségesen túlesigázott áraival károsítja és nyereségét a nemzetközi piacra exportálja. Világos tehát, hogy minden komoly államgazdásznak az előbbit kellene gyámolítani s az utóbbinak tulkapásait korlátozni. A mint látjuk, ennek épp az ellenkezője történik, azért terjesztik a gyárak a szociálizmust, a mely régi Európát szét fogja robbantani. Ezt ma már érzi mindenki. Ámde az ipar magában véve jó és szüksé-

egyik bástyája, lakói, a magyaroknak legkérlelhetlenebb ellenségei és pópája a nép legfanatikusabb vezetője. Mindenütt előljárt a keresztes szent zászlóval, a hol a magyar ellen kellett küzdeni, s szíve nem ismert irgalmat és kegyelmet senki iránt a ki magyar volt. Csecsszópókat, nőket és aggokat gyilkoltak le hivi.

Ad majorem Dei glóriam. Istennek nagyobb dicsőségére.

Ott harcolt a fanatikus pópa Aliburnárnál is az utolsó óráig, csak midőn a csata elveszett, menekült fészkebe Ilán-ésára.

Ott aztán mint a ki dolgát egészen jól végezte, — felöltötte ünnepi pópa köntösét. Feicsatolta esperesi vörös övét s nyugodtan várta az előnyomuló magyarokat. Abban a hitben volt, hogy a magára öltött szent jelvények megfogják őt és családját védelmezni, a vallást és azok szolgálait mindig tisztelő magyarok bosszúja ellen.

Menekülni akaró nejét és fiatal leányát, ki csak most jött haza Budapestről a nevelő intézetből, visszatartotta. Ismerte a lovagias magyart, ki lebocsátja fegyverét a nők előtt, s leteszi azok lábaihoz.

De nem ismerte azt az elkeseredettséget, melylyel azoknak szívök-lelkök csordultig tele volt azon rablótámadások következtében, melyek hónapokon át kintpadra feszítették emberies érzelmeiket.

Most már késő lesz a lovagiasságra hivatkozni.

A szigorú bíró az osztó igazság mérleget tartotta kezében. Az egyik serpenyő-

ben a kifosztott, legyilkolt magyarok, másikkban a vérfürdőkben tomboló bakhánsok és rém tetteik voltak, s ez utóbbiak sokkal nagyobb túlsúlyban. — Ha ezek nem ismerték a kegyelmet a magyarokkal szemben, ő sem ismeri ezt a visszafizetés nehéz órájában.

— Fel kell gyujtani a helységet s kirabolni, hogy nyoma se maradjon, hangzott a kérlelhetetlen parancs szava.

Tűz és láng pusztítsa el örökre a gyilkosok fészket.

Aztán hajrá! Be minden házba. Elvenni mindent a mi csak elvihető, elpusztítani, semmivé tenni minden egyebet, leszurni mindenkit ki ellen áll.

Szörnyű bünt követtek el. Elárulták a hazát, mely őket fiaivá fogadta, s mely nékik annyi századon át óltalmat nyújtott a török ellen, s jutalmat, anyagi jólétet munkájok után.

Sulyos bün terheli lelköket. Legyilkolták testvéreiket, a magyarokat. Nem kisebb leend büntetésök!

Meneküljön a ki tud, a kinek kedves az élete. A megtorlás nem ismer kiméletet.

A pópa azonban azt hitte: hogy ő nagy, jól ismeri a magyart, tiszteli ez mindenkinek vallását s kegyelemmel viseltetik Isten szolgálói iránt, még ha azok méltatlanok is erre.

Ezért nem menekült, sőt családját sem engedte távozni. Majd megzabolazza ő a dühöngőket. A hol a fegyver nem használ, ott van a kereszt és a biblia.

Teljes diszben állott ki a hosszu fo-

ges, nem is az ipar, hanem azon erkölcs-telen rendszer a bajok kulfurrása, a melyre a modern ipar a kapitalizmus segítségével áthelyezkedett. A legfontosabb társadalmi feladatok egyike tehát, az ipart eredeti hivatásának visszaadni s a fennálló rendszer által felidézett veszélyeket elhárítani.

E feladat igen egyszerű, csak a köz-kívánalmakat kell tekintetbe venni és könnyen el lehet találni a módját. A kivitel kérdése már nehezebb, mert a pénzvilág összes tökehalma közös erővel fog ellene szegülni. Hanem ezen hatalom csak képzeleti és eltörpül, mihelyt a társadalom öntudatra épül és megmozdul.

A vigécz-törvény kijátszása.

Ismét bebizonyult, nálunk csak azért hoznak törvényeket, hogy azt mindenki kénye kedve szerint kijátsza és valóban embernek kell annak lenni, aki a paragrafusok tömkelegében el tud igazodni, mert a mit az egyik paragrafus tilt, a másik meg azért van, hogy legyen egy kibuvó, melylyel iluzoriussá tehessék az egész törvényt.

Örömmel üdvözölte mindenki az ipar-törvény 50. §-ának módosítását, mely az utazó ügynököknek megtiltja magánosoktól a rendelések felvételét.

A törvény meg van. Életbe is van lép-tetve. De erre elmondhatjuk mi is, hogy adtál uram, de nincs köszönet benne, mert az az egyetlen kivétel, hogy levélbeli meghívásra az utazó elmehet bárhova, lerontja a törvénynek egész karakterét, ezzel a kitétellem nem ér ez egy fabatkát sem és hogy ez úgy van, tényekkel fogom bizonyítani.

A budapesti férfi-szabó nagy iparosok, a kiket érzékenyen sújtana az, ha nem utaz-tathatnának, persze kapnak az alkalmon, hogy nini, mégis csak bölcs ami törvényhozásunk, hogy mindenkit ki tud elégíteni, nosza ka-

paszkodjunk bele abba a paragrafusba, mely nekünk e törvény kijátszását megengedi és megcsináltatják a körleveleket, melyben ki-oktatják a jó vidékeket, hogy miként hívják meg őket, mellékelnek hozzá mindjárt nyomtatott meghívókat, hogy csak írják alá a dátumot, majd az utazó fogja kiöltetni, ha lejön a mintákkal.

De én még azt is hiszem, hogy azok az utazók itt helyben is aláírják majd azokat a meghívó leveleket, de tegyük fel azt, hogy valakihez csakugyan lejön jóhiszeműleg a meghívásra. ki ellenőrizheti-e azt, hogy máshová nem megy? Mindegyiknek a háta mögé nem lehet detektivet állítani és én nem hiszem azokat az utazókat olyan nai-vaknak, hogy azok majd egy vagy két ren-delésért lejönnek és költséget csinálnak ma-guknak, pedig hogy fognak jönni, ép úgy mint ezelőtt, az olyan bizonyos, mint két-szer kettő négy.

Hát ime oda jutottunk azzal a nagy hühéval meghozott törvénnyel, hogy egy egész spitzli rendszert kell meg honosítani, ha azt akarjuk, hogy a törvény respektálva legyen, amire pedig a magyar iparos soha sem lesz jó; éppen azért ha azt akarják, hogy ez a törvény csakugyan az legyen, a minek tervezve volt, hogy a vidéki ipart megvédje, attól az erőszakos betolakodó hadtól, akkor ki kell a törvényből venni azt a kitétel, hogy levélbeli meghívásra lejöhet az utazó. A míg az a törvénybe benne lesz, addig az nem lesz más, mint írott malaszt, melyet mindenki úgy magyaráz magának, ahogy neki jól esik!

Az iparhatóságoknak pedig figyelemmel kell kísérni az ilyen előre elkészített nyomtatott meghívókat, amelyek csak a törvény kijátszására vezetnek, mert ha már a törvénybe benne is van a levélbeli meghívás, mégse hiszem, hogy ez csak azért lenne, hogy a törvény tiltó ereje alól kibujhassanak és okvetlenül kihágást követ el, ki az ilyen nyomtatott és kioktatott meghívóra jön.

Most az iparhatóság feladata az, hogy ez a törvény, melyet a vidéki ipar erősítésére szántak, megis legyen tartva.

És én hiszem azt, hogy Debreczen város iparhatósága, mely eddig is az iparnak éber őre volt, az ilyen üzelmeket a jelenben is megfogja gátolni.

R. N. Ferencz.

NAPI HIREK.

Az egyházmegyei református tanítók köz-gyűlése.

A debreczeni nagy református egyház-megye tanítói egyesület az 1901. évi július hó 22-én délelőtt 9 órakor Debreczenben az ev. reform. egyház tanácstermében tartja évi rendes közgyűlését. A kibocsátott meghívóból értesülünk, hogy a gyűlés tárgysorozata ez: 1. A 37. dicséret éneklése után Nagytiszteletű Dávidházy János esperes és egyesületi tiszteletbeli elnök ur imája. 2. Elnöki megnyitó beszéd. 3. Sápó Lajos nyugalmazott tanító ur érdemeinek méltatása. Előadó Uray Gyula. 4. Jelentés az egyesület évi működéséről. Előadó Kereszturi József egyesületi jegyző. 5. A jelentésben foglalt indítványok tárgyalása. 6. A tanító-egyesületi élet fejlesztése. Értekezés, előadó Dulházyiné Dolinay Erzsébet. 7. Felhívás az Eötvös alapba belépésre. Előadó Dulházy Kálmán egyesületi jegyző. 8. Elnöki jelentés. 9. A jövő évi gyűlés helyének megallapítása. 10. Tisztújítás. Ezen gyűlésre az érdeklődő tanügybarátokat, tanférfiakat van szerencsém tisztalettel meghívni. Ritókh István sk. elnök.

Következő pillanatban az imádkozó szüz szívét a veres sipkás golyója zuzta szét.*

A pápa és neje hült tetemei fölött borongó két honvéd egyike felvette a pápa kezéből kiesett bibliát Nem visz el ő innen mást, szomorú emlékül, mint Istennek szent könyvét.

Magyar szövegű volt ez. Talán tévedésből vette a pápa kezébe, vagy talán számitásból, erősebb védpaizsnak híven, ezt az ellenség ellen, ha ezek látják, hogy bibliája is magyar.

A szent könyv esés közben kinyitott s a mint a honvéd beletépett Mózes V-ik könyvének következő sorait olvasta:

„Megbüntetem az apák álnokságait a fiakban és lányokban harmad és negyedigiglen.“

Nem igaz! kiáltott fel a vad harozos, ilyet a szeretet istene nem mondhat, ilyet csak a gyűlölködő — méltatlan szolgálai, a papok hirdethetnek: következő pillanatban undorral dobta elmagától a hazug tant hirdető szent könyvet.

Másnap Járkovácra ment a honvéd-sereg.

Az itteni vérfürdő, melyet a ráczok készítettek a honvédek részére: ismeretes a történelemből.

A pirossipkás, ki az imádkozó pap leányát állította: első volt az áldozatok között.

Van Isten! Büntető hatalmas Isten!?

* Az 1848—49-iki harmadik honvédszászlóalj története: Hegyesi Mártontól 67-ik lap.

lyosóra, jobb kezében nehéz vasfeszületet tartott, melyen az Isten anyja szent fiának a Megváltónak emberi alakja függött s melyet utolsó esetben, hatalmas védő eszközül is lehessen használni.

Igy várta az elleneit.

Nem soká kellett várni. A néki szilajodott harczosok minden házba betörték, kimélet nélkül.

Egy tizedik zászlóaljbeli vértől ittasult honvéd rohant be a papi lakba.

— Kegyelem vitéz honvéd! Szóltott a pápa hozzá, fájának sunyi alázatosságával. Isten szolgája kér téled kegyelmet. Ne ítéld hogy ne ítéltessél.

A honvéd megdöbbenve bocsátotta le fegyverét. S elfordult, hogy távozzék.

A pápa szerencsétlenségére egy másik honvéd utánna rohant társának, ki midőn a pópát meglátta, bosszút lihegve kiáltott rá:

— Nem ismeresz goszpodin pápa? Én vagyok az, kit a te embereid tíz nap előtt elfogtak s te ki mondtad réam a halálos szentenciát, hogy akaszszanak fel: te voltál az, ki társaid előtt dicsekedtél, hogy a hány kutya magyart csak elfogtál, mind fel akasztattad. — Istennél a kegyelem, bűnös lelkednek!

Következő pillanatban a katona szuronya a pápa szívébe merült, ki egyetlen halálos ordítással, élettelenül omlott össze.

A rémkialtásra a pápa felesége kezeit törve, rohant ki a szobából s meglátva ha lett férjét, vérfagyasztó, éktelen átkokban kezdette szidalmazni a földieket és égieket. Csak kezdette. Ott fagyott ajkán. Egy

utczáról betévedt golyó őt is férje mellé terítette.

Most mind két honvéd a szobába rohant. Gazdag zsákmányt fognak ott találni!

Mindjárt az első szobában, egy imádkozó angyalt találtak, egy gyönyörű szép leányt, ki térdepelve, halálsápadtan, kezében olvasóját tartva, a halálra hurczolt vértanuk égre emelt tekintetével könyörgött Istenhez a szabadulásért, vagy az üdvözítő halálért.

Midőn a két fegyveres honvéd reá tört, imáját megszakítva, alig hallhatólag magyarul suttogta:

— Kegyelem . . . Kegyelem! én semmit nem vétettem önök ellen.

Az előtt a fővárosban volt a leányka nevelőben, a jőnevű Selnenreich-féle nevelő intézetben. Mikor e nagy vihar kitört, szülői haza hozták, hogy itt nagyobb biztonságban legyen.

A két harczos mélyen meghatva a tüményszerű jelenet láttára, szóltanul távozott a pápa lakból.

Az árváknak és ártatlanoknak: Isten az őrző pásztora. Ki ezek ellen emel fegyvert: Istent hívja ki maga ellen.

A folyosón fekvő pápa és felesége mellett egy pillanatra megállottak. Talán imádkoztak is, lelkeik tulvilági üdvösségéért.

Ez alatt a kert alatt, egy vértől és szesztől ittas honvéd tört be az imádkozó szűzhöz, a vadharczos a mámor ésbontó fellegén át, semmi mást nem látott, mint a magyarnak ellenségét egy rácz leányt. Mind-egy ha angyal is, s annak sem kegyelmezne, ha az bántaná a magyart.

Leszkay nyilatkozik.

A derék Leszkay direktort is, Satyó földinket is bevonták az aradi Szelle féle botrányba, mely árnyékot vetett magára a kuriára is. Leszkay kinyilatkoztatja, hogy ő Szellel egyik színház bérleténél sem volt soha társ és váltója sem volt soha Szelle-nél. Elhisszük neki.

A Simonffy-utcai piac.

A Simonffy-utcai piacról, a Sesztina Lajos féle udvartelek kisajátításakor megmondtuk a véleményünket és pedig főbbképpen a kisajátításra vonatkozólag, mely végül egyezségben lohadt le, most már a piac rendezése is szóba kerül. 47 ezer koronában tervezik a burkolást és a vassátrak felállítását. Itten 37 vassátort állítanak fel, tehát nem mondhatni majd, hogy sátor nélküli mi a vásár . . . Azonkívül hetven kirakó helyet is terveznek és erősen reménylik, hogy a befektetett költséget behozza majd a piac, a hová, hisszük, hogy a főtrafik és főposták előtti szájas kofahadnak is szor tanak helyet, mert ez a jelenlegi elhelyezésük valóban tűrhetetlen. A drága bérházak finnyás boltjaiban pedig husesarnokot rendeznek be, aztán meg a Sesztina ház udvari része is kiépül és hihetőleg versenyképes üzlethelyiségek nyílnak majd a városi bérház pangó üzletei mellé. Szóval Debreczen polgárainak az előnye minden vonalon érvényesülnek.

Lelkészválasztás.

Szentleányfalván az ev. ref. lelkészválasztás vasárnap történt meg. Csécsi Imre aradi lelkész és Varga Imre felsőkereskedelmi iskolai tanár, mint egyházmegyei megbízottak vezetése mellett. Közfelkiáltással választották lelkészszé Juhász Sándor hajdusoboszlói ev. ref. segédlelkészt, ki pár hét múlva már el is foglalja új állását. Juhász Sándor az irodalom terén is szép sikerrel működik, csak nemrég jelent meg lapunkban zamatos, eleven, igaz magyar levegőjű tárcza cikke

Miről ismered meg a jó kálvinista magyar embert s honnan tudod hogy az nem pópista?

A Debr. P. Lapból olvassuk: Onnan és arról, hogy a kálvinista magyar embernek jellemző tulajdona az, hogy az utcán mindenkit köszönteni szokott még pedig nyíltan és kalapemeléssel és szokásos mondókával; így pl. a sárréti ember ekképpen: »Jó reggelt!« Reggeltől délutánig: »jó napot.« Este felé; »jó estvét« s távozó félen: »jócsakát« (jó éjszakát.) Érdekes az is, mikor valaki olyankor talál máshoz memmi, mikor a család eszik, midőn is a köszönés után rögtön azt mondja: »Isten áldja meg az ételét meg az emberét is.« Majd az ételhez hivatván megköszöni ezen mondással: »csak tessék Isten jóvoltából!« Mindezek ma már formák ugyancsak, de csakis a kálvinista embereknél otthonosak; valamint az is csak a kálvinistáknál fordul elő (legalább a sárréten csakis ezeknél!) hogy mu-

latozás közben is énekelnek s bármilyen visszának tűnjék is fel némelek előtt, az bizony akárhányszor megtörténik még ma is, hogy koczcintás előtt a »Te benned biztunk eleitől fogva« hangzik el. Régi tisztességeknek tiszteletreméltó maradványa!

Mikor a hercege utazik.

Nagy ur egy herceg, még a levegőt is más tudóval szítja, mint más közönséges halandó. A vasutak meg épen az ő órája után igazodnak, mint mutatja a Székesfehérvárról tegnap délelőtt Győrig jövő személyvonat is. Ez a vonat több mint félóraival késéssel érkezett Veszprémbe. Mert Lobkowitz herceg hadtestparancsnok vonata külön passzióból ennyi idővel később futott be a fehérvári állomásra. Ez a kis szeszély fél órával később indította el a gyors vonatot is a kor názási városból, írja a »Győri Hírlap.« Jellemző kis korpék.

A városi tanács és a katonai felsőbb parancsnokság.

Hogy a polgárság és katonaság érdekei gyakran összeütköznek s nehéz dolog azokat összeegyeztetni, példa erre a következő eset: A debreczeni 3. h. gyalogezredparancsnoksága nemrég arról értesítette t u d o m á s v é t e l és esetleges előzetes intézkedés végett a városi tanácsot, hogy felsőbb intézkedés folytán a harczerű cél-lövő főgyakorlatot az idén nem tartatják meg a szerződés szerűleg rendelkezésükre bocsátott pallagi gyakorló téren. Az ezred parancsnoksága tehát erre a célra a guthi vasutól északnyugatra és délkeletre fekvő területeket szemelte ki, főirányul a Sámsontól délnyugatra lévő Szilágyi tanyától, a Halápon lévő Hármashalomnak és Oláh tanyának. Természetes, hogy az eles golyókkal való lövöldözés idején (aug. 24. körül) ezt az egész nagy területet el kellene zárni mindenféle közlekedés elől. A városi tanácsot meglepte ez a katonai átirat, melyre nézve kereken kijelentette, hogy a lögyakorlatoknak a megjelölt helyen, tartásába »semmi szín alatt bele nem egyezik.« Mert ez a terület tanyákkal sűrűn be van építve, az azt keresztül szelő számos utat lehetetlen volna teljesen elzárni. A katonaság beszállásáról szóló 1895. évi XXXIX. t. cz. 13-ik szakasza is csak abban az esetben ad jogot a szükséges földterületeknek csapat vagy lögyakorlatokhoz való felhasználására, ha a 12. szakasz szerint átengedett terek elégtelenek volnának. Ez pedig a fennforgó esetben nincsen igazolva; sőt nem is volna igazolható, miután a Pallagon kibérelt gyakorlótér szükséges nagyságát maga a katonaság állapította meg. Szóval a tanács kellő erélyvel lépett fel ezuttal s kijelentette, hogy nincs abban a belyzetben, hogy — habár felsőbb parancsnokságok ohajára is — polgáraink személy és

vagyon biztonságát, szabad munkálkodhatását és közlekedését kockáztathassa! Mi a magunk részéről is csak helyeselni tudjuk a városi tanács ezen megokolt álláspontját és határozatát.

Értesítés.

Burger D. József az izr. hitközség és Chevra Kadisa jegyzője f. hó 15-én elutazott, távolléte alatt hivatalában ifj. Herskovits Adolf jegyzőjelölt helyettesíti.

Rémes történet, mely kacsa

A lembergi »Przedswit«-nek e hó 11-ikén Stanislauból azt jelentették, hogy ott Mallerné bábát letartóztatták, miután ő maga bejelentette, hogy két álarcosz férfi fenyegetésére, kik egy álarcosz nőhöz vittek, ennek ujszülött gyermekét egy sütőkemenczébe dobta. Hogy hol történt, nem tudja, mert kocsin vitték oda s utközben szeméit bekötötték, valamint visszamenet is. Ugyanekkor párisi lapok is irtak egy ily esetről.

Most a »Przedswit« kijelenti, hogy a helyszínére küldött tudósítója kinyomozta, hogy a lapot — mistifikáltak. Egyuttal hivatkozik arra, hogy a Stanislauban átutazó francia író. Armand de Boisgilbert először közölte e mesét a párisi »Le Journal«-ban, s hogy a dolog a francia olvasókat jobban érdekelje, a rémeset színhelyéül a Finistère departementben fekvő Quimper jelölte meg. Boisgilbert ur azt állítja, hogy a helyváltozásban nem ő, hanem a parizi lap szerkesztőse a hibás. Még érdekesebb a dologban az, hogy a Krakóban megjelenő »Glos Naroda« a »Przedswit« szenzációs közleményét különböző toldásokkal »eredeti tudósítás«-ként vette át s a rémtett hőseiül a zsidókat szerepelteti. — A mystifikált »Przedswit« most jól mulat krakói kollegája »eredeti tudósításán«

Pályázatok a nyilvántartói állásra.

A lemondás következtében megüresedett városi illeték nyilvántartói állás betöltésére pályázat lett hirdetve. A pályázat határideje f. hó 15-én délután járt le és értesülésünk szerint 15 pályázati kérvényt nyújtottak be. — Tekintettel e hivatal iránti csökkent bizalomra, a sógorsági és komasági kötelekekre való tekintet nélkül kipróbált, komoly, érdemes erőt kell ide bevélasztani.

A czeglédi Kossuth-szobor.

A Czegléden felállítandó Kossuth-szobor bizottsága, amelynek Kossuth Ferenc országgyűlési képviselő az elnöke, a Mücsarnokban kedden d. u. megtekintette az oda beérkezett 22 pályamunkát, hogy róluk véleményét mondjon. A bíráló-bizottság egyetlen egy munkát sem talált teljesen megfelelőnek, hat azonban kiválasztott közülök és ezek jelíges szerzőit új szűkebb pályázatra hívja föl. Ezek: »Ezer és kő«, »Tavaszmúlt«, »Czegléd 1848«, »Kossuth Lajos azt üzent«, »Olga« és »Erős akarat.« A bizottság ülésének jegyzőkönyvét az érdekeltek szűkebb körre szorított pályázók a »Mücsarnok« irodájában megtekintheti. A többi pályázót ezemmel fölkéri a bizottság, hogy el nem fogadott műveiket szállítsák el.

A központi választmány értesítése.

Vettük az alábbi közérdekű hivatalos értesítést: Debreczen sz. kir. város központi választmányának a felszólamlásokra vonatkozó határozatai f. évi július 20-tól 30-áig a városháza könyvtár és olvasó termében (I-ső emelet 3. sz.) közszemlére kitétetnek, azok, kiknek felszólamlása felett határozat hozott, annak közszemlére történt kitételét követő 10 nap alatt, azok pedig kiknek az 1899. évi XV. t. cz. 148 §-ában elősorolt határozatok kézbesítettek: a kézbesítéstől számított 10 nap alatt, a kir. curiához intézett felebbezésüket a központi választmány elnöke nagyságos Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester urhoz benyújthatják. A központi választmány.

Dankó Pista bucsuja.

Ma este hallhatjuk utoljára azokat a gyönyörű bus nótákat, azokat a vig dalokat az Angol királynőben, a hol Dankó Pista ütötte fel a sátorfáját. Csak három napig gyönyörködhattunk játékában, dalaiban és ez a három nap is letelik ma este. Azután elmegy tőlünk, hallgatva nyughatatlan vére hívására és nyakába veszi az országot újra, de Augusztusban újra eljön közénk. Hallgassuk meg még ma este is és bucsuzzunk el tőle minél többen, hogy kedve legyen újra visszatérni közzénk.

A csendőrség behozatala a debreczeni külterületre.

Erőszakolják a csendőrségnek a debreczeni külterületre való behozatalát. Mi érdeke szerint méltányoljuk ezt az intézményt, de hogy Debreczen területén nem szükséges ezt az idegen parancsnak engedelmességet, ez is bizonyos. Végh Gyula, a rendőrség bünyügyi osztályának a főnöke szinte tiltakozik ez ellen és külön véleményt nyújt be. Nagyon helyesen tiltakozik az ellen, hogy a polgárságra szükségnélkül rászabadítják a csendőrszurotyt. E megszívlelésre méltó külön véleményre még visszatérünk.

Rövid krónikák a XX. századból.

Biharvármegye most iratja meg saját monografiáját és a szerkesztő bizottság Tisza Kálmánt kérte fel az előszó írására. Tisza, a kinek jobban aligha ismeri valaki Biharvármegyét, megígérte, hogy a nyári vakáció folyamán megírja az előszót.

Szabadkán ugyancsak hevesen készülnek a választásokra és amint az már az ilyen vérbeli bácskai várostól el is várható, az izgalmak mindjárt egy lovagias afférrel nyitottak be. Ennek az afférnek érdekes a története. Dr. Vojnich Gyula szabadkai ügyvéd följelentést adott be. Széll Kálmánhoz a polgármester ellen és e följelentésében egyebek közt azt írja, hogy négy ellensége van Széll Kálmánnak Szabadkán és ezek között a legnagyobb ifj. Vojnich Sándor országgyűlési képviselő, aki „megrogzott Banffy-ista”. Ifjabb Vojnich Sándor sértőnek találta ezt a ráfogást és — provokáltatta dr. Vojnich Gyulát. Az ügyvéd segédei felük nevében kijelentették, hogy Vojnich Gyula ugyan valóban Banffy-istának nevezte a képviselőt, de ezzel nem akarta őt egyéni becsületében megsérteni. Ezek után az affért békésen befejezték.

A szegedi „Közvélemény” írja: Ma-napság, a mikor az emberiség degenerálásáról szóló elmélet valóságos a köztudatban ment már át, szinte csudaszamba mennek azok a hírek, a melyek egy-egy nagy kort

elért férfiről vagy nőről beszélnek. Szegeden is akadt még egy ilyen csudája a természetnek, melyről most halálával együtt veszünk hírt. A Pulez-tábornok utca 18. sz. a. meghalt tegnap özv. Horváth Antalné száz esztendőskorában. Ma délután temették el a végtisztességen gyermekeinek s unokáinak kívül nagyszámú dedunokái is megjelentek. A ritka kort elért asszonyt nagy részvét mellett kísérték örök pihenőre.

Egy Párisban talált mumiát Londonon át Brüsszelbe küldtek. Ott azonban gyanusnak találták a dolgot és angol szokás szerint zsüri elé utalták, hogy megmondja, mi-fele halállal mult ki mumiája. A zsüri megállapította, hogy a holttest egy olyan nő holttest, ki 25 éves korában halt meg, de a halál oka ki nem puhatolható a nagy időbeli távolság miatt. A dolognak azonban volt egy komoly utójátéka: a zsüri tagjai addig babráltak a mumiával, míg le-törték jól konzervált orrát. Erre a mumiája küldője kártérítést követelt a vasutársaságtól, mely viszont a zsüri tagjait perelte be idegen tulajon megrongálása czimén.

Debreczeni birtokváltozás.

A telekkönyvnel az alábbi újabb birtokváltozások jegyeztettek be: Dér János és neje, özv. Posta Bálintné a debreczeni 8530. sz. tjkvben A + 153. hrsz. a. ingatlan 6500 koronaért. Mórász Sándor és neje Csanak Józseftől a debreczeni 8499. sz. tjkben 4795/a, 4796/a hrsz. a. ingatlanokat 2784 koronaért. Szendrey János és neje Rusznyák Mihály és nejétől a debreczeni 8238. számú tjkönyv 36721. sz. hrsz. alatti ingatlan 600 koronaért. Gyarmaty János és neje özv. Mike Ferencné és társaitól a debreczeni 1972. és 5200. sz. tjkvekben foglalt ujkerti szőlőket 5800 koronaért. Ádám Antal és neje Munkácsi István és nejétől a debreczeni 8495. sz. tjkvben 5648/4 és 5648/6. hrsz. a. ingatlanokat 2212 koronaért. Csáki Jánosné Kiss Józseftől a debreczeni 1775. sz. tjkvben 1878., 6113. hrsz. a. ingatlanokat ajándékozás jogczimén.

Debreczeni rövid hírek.

A honvéd gyalog és huszár őrmesterek f. hó 23-án, a budapesti honvédszerepar közreműködése mellett, a Margit-fürdő tánc-termében nyári mulatságot rendeznek. — **A Vilmos huszárezred** vasárnapi löversenye iránt nagy az érdeklődés. A versenybíró-ságot katonai méltóságok töltik be. — **Balogh Gyula** Árpád-téri mézeskalácsost 400 koronán felül megkárosítottak Kovács Sándor és Holló Ágnes. — A két házitolvaj a mézes kalácsos raktárából ennyi értékű édes mézes portékát lopott el. — **A görög katolikus egyház** azon kérését, hogy templomteikük rozszant kerítését cseréltesse fel a város, nem teljesítik. Mert az egyház a várostól templomhelyet kapott, ezenkívül fa és pénzsegélyben részesül. Szerintünk a városhoz nem illik szegény egyházzal szemben a szűkmarkuság. — **A műhelytelepi vendéglős** hetese, Sallai József hetes a neki fizetésekre átadott negyvenkét koronával megnagrott. — **A kézügyesítő iskola** lakbérére 250 koronát utalt ki a tanács.

Nyilatkozat.

A szolyvai gyógyviz hatása páratlan, különösen a köszvényes bajoknál.

Dr. Borsányi Béla

a bpesti Szt. Lukács fürdő főorvosa.

A szolyvai ásványviz kitünő üdítő ital, a savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

TÁVIRATOK.**Egy hegedű művész meghalt.**

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, július 17.

Máté István hirneves hegedű művész meghalt.

A burok szabadságharcza.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, július 17.

A Daily Mail megerősíti azt a hírt, hogy az utóbbi két minisztertanács Kitchener újabb haditerve felett tanácskozott. E terv szerint az ősszel hetvenezer gyalogos vissza fog térni Áfrikából és helyette ötvenezer főből álló válogatott lovascsapat fogja a burok három zömével szemben a hadi műveleteket folytatni. A lovasság után a gyalogság fog akcióba lépni, amely a lovascsapatok által megerősített helyeket fogja megszállni. Ezek által az intézkedések által Kitchener azt reméli, hogy a háborúnak legkésőbb október végével véget vet.

Botha kijelentette, hogy Kitchener intézkedésén, amely szerint a burokhoz pártolt fokföldieket kivégezteti megboszulja magát. Az angol tiszteket, akik a buroknak foglyai, szintén ki fogja végeztetni.

Max Regis megtámadása.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, július 17.

Max Regis az elcsapott algiri polgármestert, mikor a kaszinóba ment, valaki megrohanta és késsel megsebesítette. Regis revolvert rántott és támadójára lőtt. A lövés zajára a kaszinóból lerohantak és óriási verekedést rögtönöztek az utcán. A rendőrség számos embert letartóztatott. Az elfogottak közt van Regis Lajos, a megtámadott öccse is.

Betük a falakon.

— Levél az államfogházból. —

Az államfogház falai tanuskodnak az államfoglyak különféle és változó lelkiállapotáról és gondolatvilágáról. Iratban örökítik meg. A falra vetik le gondolataikat s az éveken át ott marad. Ezek a betük a falakon tanuskodnak az örömről, bánatról, keserüségről, melyeket az államfoglyok átéltek.

Ifju szerelmesek, kik estéknél sóhajtoznak az „ideál“ után, párbajhős ifjak, kik büszkék arra, hogy minél több izben örökíthetik meg nevüket ez elég egyhangu épületben, szótalan alakok, kik a mai társadalmi rend újjáalakulásáért küzdve kerültek ide, mind a falakon őrzik meg emlékeiket ama szomorú napoknak, melyeket itt eltöltöttek.

Nincs az államfogháznak olyan helye, hol ilyen falra írott örökségek nem lennének. Az idő néha elég gyakran eltűnteti onnan, de hasztalan, mert jönnek újak s azok folytatják az írást. A feliratok különféle, legnagyobb része komor, panaszos hangú, van olyan amelyből kiolvasható a jópajtás; ki az egész világot keblére öleli; van, aki komolyan bölcsekedik. Olyan is van, amelyből kiolvasható, hogy szerelmes bánatában, magányában minden leányt, asszonyt megakarna hódítani, olyan is van, melyből megtudjuk, hogy be volt rugva s ilyenkor meg van az a nem épen dicsőrendő tulajdonsága, hogy káromkodik — s németül beszél. Néha akad olyan is, ki költői „tehetséget“ érezvén magában, zöngeményeit másutt nem értékesítheti, itt „jelenti meg“. Egyikből-másikból az u. n. akasztófa humor is kiolvasható. Ilyen pl. az alábbi nem épen jeles poéta tehetségre valló „költemény“ is:

Szegedi Államfogház
Első számú szoba
Ütött volna beléd
Rég az Istennyila
Miért ítélték el
Harmincz keserves napra,
Óráit olvasom, de
Nincs vége, se hossza.

Fekete Béla.

A mai kor éltető szelleme a reklám sem hiányzik. Természetes ez is az államfogyók munkája már t. i. kinek érdeke ugy kívánja, hogy reklamirozzon. Ilyen reklám látható épen egy debreczeni uriembertől. Mindenki, sőt az egész országban is ismerik Lichtblau Albert önkéntességre előkészítő tanfolyamát. Ahogy a kapun belépünk, már ott feltűnik a számoló czédula nagyságu hirdetés:

Ki akar egyéves önkéntes lenni?

S ez a kis czédula az államfogháznak minden zegében zugában olvasható.

Egyik helyen szellemes megjegyzések, másik helyen hangulatos sorok olvashatók. De a nevek, azok találhatók a legnagyobb számban. Hogyne, hiszen dicsőségek tekinteti mindegyik, ha a nevet ott olvassák! (Eleg gyöngye és szomorú dicsőség az! Szerk.)

Találhatók azonban olyan feliratok is, a melyeket nem párbajért elítéltek, hanem azok hagynak ott emlékül, a kik a társadalmi renden elkövetett sérelmek miatt kerülnek ide. Ezekben a felírásokban néha sok a nyers igazság. Ime a legérdekesebb:

Rajta! Üldözzetek, nyomjátok el nevem,
Amiért a megváltás eszméjét hirdetem.
Mondatlan mondom s mondani fogom,
Ahol még szólni lesz eröm s jogom:
Az ugynevezett törvény nyomorult árulás;
Az ugynevezett vallás alávaló csalás;
A becsület dija: — nyomor, rabszolgaság;
Vagy legyen igazság, vagy vesszen a világ!

Pollák Béla* szocialista írta a fenti sorokat, ki hosszabb időt töltött itt politikai vétségért.

* Erről az öblösszavu martirról csak annyit mondok, hogy miután a szegedi szegény elvtársakat jóideig szipolyozta, rajtuk élődött és handa-bandázva ámitotta őket külföldre „menekült“, mert a világfelforgató, nagyszáju törpétől elfordultak elvtársai is.

Szerk.

A politikai elítéltek, s a nemzetközi igazgatók azok, akikre szigorubbán ügyelnek fel. De a felügyelet mellett ők épúgy mint a többi államfogyók, örökül hagyják itt töltött napjaik emlékére a betüket a falakon.

Lóv Iózsef.

IRODALOM.

Az ócska tankönyvek.

(Spekuláció a szülék zsebére.)

Jó néhány hónapja már annak, hogy egy jól szervezett akció indult meg az ócska tankönyvek ellen, hogy azok mily veszedelmesek, ragályos betegségeket terjesztenek, mert mikrobák, bacillusok és más hasonlók tartózkodó helyei. A cikkekben orvosok véleményére történt a hivatkozás, a kik tudásuk sulyával járultak a mozgalomhoz, ugyannyira, hogy az Országos Közegészségi Egyesület részéről dr. Müller Kálmán miniszteri tanácsos, az Országos Közegészségi tanács elnökehez véleményt terjesztett be május havában. az ócska tankönyvek veszedelmes voltáról.

Ebben a jelentésben többek közt a következők foglaltak:

Az Országos Közegészségi Egyesület kívánatosnak tartja, hogy olyan intézkedések tétessenek, melyek a könyvek útján való inficiálások lehetőségét korlátozzák. Ilyen intézkedések lennének: a) a fertőtlenítés, b) az ócska könyvek kizárása a használatból és c) rendelkezés, hogy az ócska könyvek vétele és eladása az antikváriusok részéről meghatározott időtartamra — vétel csak a tanév végén, eladás csak a tanév elején — szorítottassék.

Hát a mi a jelentést illeti, igaz, hogy szépen van kizirkalmozva. Tudományos oldaláról tekintve a dolgot, talán nem is ér hozzá semmi kétség. Egyről azonban megfeledeztek a doktor urak. Arról, hogy kimutassák, hány tanuló esett már ragályos betegségbe és pusztult el az ócska könyvek használata folytán? Ha majd ezt megállapítják, ha lesznek megdönthetetlen bizonyítékok, erre nézve, kész örömmel hozzájárulunk még a legszigorubb intézkedésekhez is, hogy az ócska, használt tankönyvek eltiltassanak a használatból.

Addig azonban, engedjék meg a doktor urak, hogy veszkialtásaikra nem adunk semmit. Humbug ez, még pedig nagy humbug, mit a szülök zsebeinek minél alaposabban való kiürítésére eszeltek ki, s a minek a doktor urak, akaratlanul talán, de eszközeivé, közreműködőivé váltak.

Abból ez alkalomból mondjuk ezeket, hogy a szegedi könyvkereskedők a napokban igazán derék dolgot műveltek. Gyűlést tartottak, melyben állást foglaltak egy oly tervvel szemben, mely már-már közel állott a megvalósuláshoz s amely úgy őket, mint könyvkereskedőket, nemkülönben a szülőket igen érzékenyen károsította volna meg. Az ócska könyvek ellen megindított akció folytán ugyanis már-már nem kevesebbről volt szó, mint hogy a szülök arra legyenek kényszerítve, hogy tanuló gyermekeik számára vadonat új tankönyveket legyenek kényszerítve beszerezni.

Több fővárosi tankönyvkiadó cég nevezetesen felhívást intézett a szegedi könyvkereskedőkhöz (ugy tudjuk, hogy ezek a felhívások az ország minden városába elmentek), melyben kijelentik, hogy az ócska tankönyveket hajlandók 15 százalékon visszaváltani, meg sem misit és czéljából, — hogy így a szülök kényszerítve legyenek új tanköny-

vek vásárlására. Ez lett tehát eredménye az orvos urak szakvéleményének.

Aki tudja, hogy Magyarországon mily óriási és állandó jövedelmet hajt a tankönyv ipar és a tankönyvekkel bizonyos ürügyek alatt mily óriási visszaélések történnek, a ki meggondolja, hogy nálunk minden irodalmi vállalatnál százszor többet jövedelmez a tankönyvekkel való üzérkedés, mert ezeknek állandó fogyasztó közönsége van, végül pedig, a ki tekintetbe veszi, hogy az iskolázás, a nagy tandíjak, az ezzel kapcsolatos kiadások és még drága tankönyvek miatt a szegényebb szülőknek mily roppant anyagi áldozatot kell hozni az csak elismeréssel fogadhatja a szegedi könyvkereskedők viszaautasító állásfoglalását. Mert a szegedi könyvkereskedők a minap tartott gyűlésükön elhatározták, hogy a budapesti tankönyvkiadó cégek felhívásához semmiben sem járulnak hozzá, nem lévén az egyéb egyszerű kizsákmányolásnál. Ezért dicséretes a szegedi könyvkereskedők állásfoglalása s követendő példaként vehetik őket a vidék könyvkereskedői.

Elismeréssel jegyezzük tehát föl a szegedi könyvkereskedők emez igazán derék tettét. Mert ezzel nemcsak a szegedieknek és a Szegeden tanuló nagyszámu tanuló ifjuság szüleinek, hanem talán az egész ország iskolázató polgárságának tettek szolgálatot. Kötelességüket teljesítették, amikor a fővárosi kapzsi tankönyvkiadó cégek jól kiesztelt üzleti spekulációját — melynek árát a szülök fizették volna meg — a maguk részéről megfúrták.

Tették szolgáljon követendő példagyánánt,

Az ördög és a székely.

(Tanulságos mese.)

Nagy bajban volt a szegény székely. Pénze nem volt s másnap járt le a váltója. Fizetni kell, ha akármi is történik, mert különben háza, földje, mindene ott vész. De pénzt honnét vegyen reá? Hej az a kölcsön csak az ne volna, sóhajtott Péter uram. Cserbe hagyta most minden fiúkája és fufangja, pedig volt elég, mert azt mondták rá a faluban, hogy van ám neki két tal esze is. De bizony most nem akadt még csak egy kanállal sem!

Kiment az erdőre s magában morfondálva keservesen felkiáltott:

— Hogy az ördög fizesse ki ezt a váltót!

Alig mondotta ezt ki, egy hang szólalt meg háta megett:

— No jó, majd kifizetem.

Hát amint megfordul Péter, ime ki áll a háta megett? nem más, mint maga az ördög. Megijedt volna erre szörnyen Péter, ha eszébe nem jut, hogy a végrehajtónál ez sem lehet rosszabb!

Az ördög meg azt mondta:

— Péter gazda a lelkedre nem adhatok semmit, arra már a román takaréknem ad, hanem ha megígéred, hogy egy év mulva nekem adod, ami legkedvesebb neked, kifizetem minden adósságodat.

Hej gondolkodott sokáig Péter, de nem volt mit tenni, elfogadta az alkut. Kapott is pénzt annyit, hogy képviselő lehetett volna a legdrágább kerületben is a 96-ik

választáskor! Kifizette a takarékot, sőt még tett is abba annyi pénzt, hogy egy félév múlva már beválasztották a felügyelő bizottságba. De az alkuról egészen megfélekedett. Az ördög pedig nem.

Volt ám az ördögnek is magához való esze. Tudta, hogy a székellyel csinján kell bánni. Felvette a Péter komájának az arcát, s avval állított be Péterhez, hogy ki tudja, ki neki a legkedvesebb.

Leültek borozgatni, hát amint iszogattak, látja az ördög, hogy Péter már kapatos. Kezdi kérdezni, hogy szereti-e családját. Mondja Péter, hogy milyen nagyon szereti. Isznak megint. Az ördög megint faggatja, hogy hát a földjeit szereti. Mondja Péter, hogy nemcsak a földjeit, hanem a szomszédait, a papot, az ügyvédet, a kisbirót, a végrehajtót mind nagyon szereti, azok mind kedvesek neki!

Mert Péter a fogadalma óta elhatározta, hogy mindenki kedves lesz neki, csak az ördög ki ne tudja, hogy ki neki a legkedvesebb.

Ittak tovább. Kérdi most az ördög:

No komám, de mégis ki a legkedvesebb?

Sejtett Péter valamit, mert azt mondta:

— Hát bizony, te komám!

— Ne beszélj! Én?

— Bizony komám, te vagy a legkedvesebb nekem!

Nagy ropogás támadt erre és kénköszag. Az ördög belekapaszkodott saját fejébe, úgy vitte el saját magát. Mert hát azt kellett Pétertől elvigye, ami annak a legkedvesebb.

Igy fogott ki a székelly az ördögön is!

CSARNOK.

Nagy Napoleon császár katonája.

(Eckmann-Chatriantól.)

Fordította: **Iffabb Mórincz Pál.** 6.

Sok arc megfakult ekkor. A parasztok százával ödöngtek a posta-állomás előtt. Reggeltől estig ott kuncsorogtak, de hiába, nem érkezett többé egyiknek sem katonalevél. Én már nem is igen ügyeltem ezekre az emberekre, annyira megszoktam a kétségbeesett arcukat. Meg aztán az én szívemet melegítette valami, ami derűt lopott be, még ebbe az általános borultságba is.

Mert úgy tudjátok meg, hogy valami öt hónap óta egyebben sem járt az eszem, mint a Katikán neve napján, amely december tizenhétedik napjára esik. És ez alkalomból valami pompás ajándékkal akartam meglepni. A Gulden ur kirakáiban sok óra volt kirakva, ezek közül választottam egyet. Egy kicsi, de felette finom, felette csinos csecsebecses ezüst órácskát. A mutató lapjára egy szerelmes pár volt kifestve. A fiatal legényke pompás rózsabokrétával kínálta szerelmes leánykáját, a ki szemét szendén lesütve, pirulva, félve, de keservesen nyult a bokréta után.

Micsoda szép lesz Katónak ez az óra, gondoltam magamban. De meg is fogadtam, hogy nem engedem másnak, ha mind-

járt mindennap éjfélig fendolgozgatom érette, akkor is összekuporítom az árát. Mert Gulden ur megengedte, hogy hét órán túl a magam hasznára dolgozathassak. A munkának mindig bővíben voltunk. Régi órák javíthatása, tisztogatása, elindítása, ami rendszerint mind sok bajoskodással jár. És Melchior apó az ilyen munkáimat meglehetősen jól meg is fizette. Hanem a kis órácska ára is lehetséges kerekösszegben volt megszabva. Harminczöt frankra volt becsülve. Elképzelhető tehát, hogy mennyit kellett északáznom, amíg ezt a pénzt összehozhattam. Bizonyos ugyan, hogy Gulden ur, ha tudta volna a tervemet, menten ideajándékozta volna az órácskát. Amde épp ezt akartam elkerülni. Mert szégyenlettem volna a más ajándékát ily kedves emlékként feltolni. Emellett az is aggasztott, hogy valaki más elvásárolja előlem az órát, azért csak egy dobozban félre is tettem. Melchior apónak azt mondván, hogy vevő ajánlkozott az órácskára, Ennek következtében eléggé érthető, ha a háborus hírek nyomtalanul repültek el a fülem mellett. Miközben így dolgozgtattam, mindig csak az én meglepett Katuskám öröme felől ábrándoztam. Magam elé képzeltem, hogy mily arczal fogadja majd a váratlan ajándékot és hogy majd mit szól hozzá? És mintha fülemben már is felcsendült volna az örömsikoltása:

— Oh József! Hová gondoltál? . . . Hisz ez olyan nagyon, nagyon szép. Nem . . . nem . . . ilyen szép órácskát nem fogadhatok el.

Én azonban nem engedek neki, a kötője zsebébe csuszatom az órát, mondván:

— Katinka, édes Katinka, fogadd el hát kérélek, csak talán nem akarsz megharagítani?

Azonban jól láttam, hogy epekedik az óra után. És csak a látszat kedvéért szabadkozik így. Mert végre a kipirult arcza leányka mégis elfogadta az órát mondván:

— Istenem! Istenem! József, hát ennyire szeretsz engem!

Még a szeme is könnybe borult, mikor megölelt. Oh mily boldog voltam. Gretel néne is ránk adta az áldást.

Igen! Ilyen ábrándok közt keltem, ilyen ábrándok közt feküdtem. Még a munka is égett a kezem alatt. Elalvás előtt is ez volt az első gondolatom:

— Látod József, micsoda szerencsés ember vagy. A tulajdon kezéd munkájával szerezel ily ritka, drága ajándékot. Amde bizonyára Katid sem feledkezik meg a nevednapodról. A kis mátkád is készítteti a meglepetést. Micsoda szerencsés páremlerek vagytok ti, hát ha még férj és feleség losztek, akkor éltek majd igazi arany világban.

Sohasem voltam elégedettebb. És ilyen gondolataim között, mindig meghatottan érzékenyülten aludtam el.

Ez évben korábban köszöntött be a tél. Még november elsőjén. Nem havazott, hanem fagy, éles, metsző hideg kísérte. A levelek néhány nap alatt lehullottak. A föld kifagyott, mint a kő. Zuzmara hullott a felhők közül. Az ablakon jégvirágok nyíltak. Már a korai évszakban bekellett gyújtani a kályhába. És ha pillanatig nyitva maradt az ajtó, kirepült minden meleg. A hasábfára recsegett, ropogott a kályhában. Dermesztő hideg tél volt. Az üzlet befagyott ablakait minden reggel langyos vízzel mosogattam le. De alig zártam be az ablakot, már is bevonta a dér, a fehér jégvirág. Az emberek sietve jártak az utcán, a nagy galléros köpenyekből még az orruk hegye is alig látszott ki. Az utcái tereferékre

senki sem állott meg. Mindenki sietve, szaladva kereste az enyhelyet.

Nem tudom, hogy hová bujhattak a verebcskék, de a lármás madarakat lefujta a szél a kéményekről, a fákról. Oly csöndes, kihalt volt a város, csak a két kaszárnyában zendült meg reggelenként az ébresztő és este a takarodó.

Mikor a kályhában pattogott a tűz, igen barátságos volt a műhely. És Gulden ur munkaközben a befagyott ablaktáblákra tekintvén, néha felsóhajtott:

— Szegény katonák! Szegény katonáink.

Oly szomoruan hangzott a szava, hogy a szívem is belefájdult. Szó nélkül már nem állhattam tovább.

— De hisz talán lengyelföldön is kerülnek jó meleg kaszárnyák. Mert az ilyen hideget másként ugyan ki nem bírja ember lény.

— Azt ilyen hideget?! ismételte Gulden ur. Való igaz, hogy a hegységből fuvó szelek következtében e vidéken is dermesztő a hideg, amde micsoda gyöngye fagy, gyöngye hideg ez az oroszthoni, a lengyelföldi éjszakai fagyos földhöz képest? Bár legalább idejekorán elindultak volna. Istenem! Istenem! Micsoda nehéz terhek neheznek az uraikodókra.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

A függetlenségi és 48-as párt számos tagja Szoboszló. Abban az üzenetben dorgatoriumról szó sem volt, egyszerűen és őszintén azt óhajtottam önök előtt megokolni, hogy becses levelüket miért nem közlöm. Én abból — a mit elmondtam — sem el nem veszek, sem hozzá nem teszek, de ez nem is szükséges, mert mint legújabbban kézhez vett becses levelükből látom, olvasom, önök nem magyarázták félre soraimat, nem írták azt indokolatlan ellenszenv vagy másirányban tulhajtott rokonszenv rovására. Én első sorban az elvekért küzdök és a mint tollamat bérszolgálatba eddig nem bocsátottam, nem fogom bocsátani a jövőben sem. De felette örvendek annak is, hogy belátják önök, miszerint az újságban való kihívások csak újabb sebeket és kihívásokat szakítanak fel. Erre pedig semmi szükség, annyival inkább, mert hisz mint önök is mondják, pártunk a párt jelöltjével áll szemben, de én kifejeztem és kifejezem ismételtén is, hogy a kik e küzdelmen kívül állunk: feltételezünk a szoboszlói kerületről, kerület polgárainak az itélőképességéről annyit, megtudják választani — egymás üldözése nélkül is — a két jelölt közül kit tartanak a képviselőségükre érdemesebbnek, ki hívebb szolgálja elveinknek. Midőn pedig ezt a többség eldöntötte, abban majd a kisebbségnek is meg kell nyugodni, mert hisz ez időszert mindkét jelölt a Kossuth-párt programjával jelöltetett. Várjuk el tehát a napnyugtát! A mi pedig a nánási kerület helyzetét illeti, nagyon tévednek az urak és örülünk is rajta, hogy tévedtek, mert ottan ezidőszert számbavehető komoly, tényleg létező és erős kormánypart éppen úgy nem létezik, mintahogy a derék Szoboszlón nem létezik, eltagadhatatlan érdemük tehát a nánási kerület választóinak, hogy noha az alkalom meglett volna reá, testvér harcza nem elegendtek, de szívvel-lélekkel sorakoztak pártunk érdemes jelöltje, Rákosi Viktor nagynevű író mellé. Hazafias üdvözléssel: **felelős szerkesztő.**

H. P.-Snl. Szeged. Becses cikkelyeitekét várom. Az ígért igen szép, de ha bevállják hasznosabb.

L. I. Szeged. Itt teljes erejével beköszöntött a kánikula. Hát ott a hűvösön tényleg hűvös van-e? Mi majd elolvadunk. Cikkeit köszönöm. A kegyelmi kérvényhez sok szerencsét kívánok. Így higgyen jövőre az asszonykáknak, lám még sűteménnyel sem édesítik a fogoly oroszlán napjait.

M. á. vasutak menetrendje 1901. máj. hó 1 től.

Debreczenből indul:

		6. p.
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	4 16
Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	9 01
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12 36
Budapest—Nagyvárad felé	este	10 27
P.-Ladány—Nagyv. minden kedden déli		12 —
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este	8 10
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u.	8 56
Szatmár—M.-Sziget felé	este	7 58
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel	2 56
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	d. u.	12 17
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	este	6 46
Csak Szatmárig	reg.	5 10
Miskolcz—Kassa felé	reg.	8 22
Miskolcz—Kassa felé	este	6 58
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	d. u.	4 01
	m. áll. v.-től	reg. 5 28
	vásártérről	reg. 5 51
H.-Böszörmény—	m. áll. v.-től	d. u. 4 06
B.-Sz.-Mihály felé	vásártérről	d. u. 4 15
	m. áll. v.-től	d. e. 11 20
	vásártérről	d. e. 11 29
Füzes-Abony felé m. á. v.-től	reg.	4 42
Füzes-Abony felé vásártérről	reg.	5 —
Ohat-Köcs—Polgár felé m. á. v.-től	d. u.	4 21
Ohat-Köcs—Polgár felé vásártérről	d. u.	4 31
Derecske—Nagy-Léta felé	reg.	9 35
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.	4 31

Budapestre érkezik:

A reggel 9 ó. 01 p.-kor induló gy.-v.	d. u.	1 40
A déli 12 ó. 36 p.-kor induló sz.-v.	este	8 50
Az este 10 ó. 27 p.-kor induló sz.-v.	reg.	5 15
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor induló gy.-v.	este	9 40

Budapestről—Debreczenbe indul:

A d. e. 11 ó. 44 p.-kor érkező gy.-v.	reg.	6 50
A d. u. 3 ó. 36 p.-kor érkező sz.-v.	reg.	8 30
Az este 6 ó. 50 p.-kor érkező gy.-v.	d. u.	2 00
Az éjjel 2 ó. 40 p.-kor érkező sz.-v.	este	7 05
(P.-Ladányig gy.-v. átszállással)	este	9 15

Debreczenbe érkezik:

Budapest felől gy.-v.	d. e.	11 44
Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	3 36
Budapest—Nagyvárad felől gy.-v.	este	6 36
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel	0 33
Budapest felől	reg.	12 41
Kolozsvár—Nagyvárad felől	reg.	5 03
M.-Sziget—Szatmár felől	reg.	7 32
" " " " " " " "	d. u.	12 16
" " " " " " " "	gy.-v.	d. u. 3 55
M.-Sziget—Szatmár felől	este	10 12
Csak Szatmárról	este	6 45
" " " " " " " "	(gyorsv.)	este 8 46
Kassa—Miskolcz felől	reg.	8 07
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	déli	12 07
Kassa—Miskolcz felől	este	7 53
	vásártérre	reg. 8 03
	máv.-hoz	reg. 8 17
B.-Sz.-Mihály —	vásártérre	este 6 14
H.-Böszörm. felől	máv.-hoz	este 6 35
	vásártérre	d. u. 3 21
	máv.-hoz	d. u. 3 30
F.-Abony felől vásártérre	d. u.	5 28
" " " " " " " "	m. á. vhoz	d. u. 5 45
Ohat Köcs Polgár felől vásártérre	reg.	7 42
" " " " " " " "	m. ávhoz	reg. 8 —
Derecske N. Léta felől	reg.	7 18
" " " " " " " "	d. u.	3 12

Nyilttér.

Tek.

Wilhelm Ferencz

gyógyszerész urnak Neunkirchen Bécs mellett
Alsó-Ausztria.

Minden reklám dicsőitően felül áll az ön nem eléggé dicsérhető Wilhelm-féle antiarthrikus, antirheumatikus vértisztító teája.

Már sok év óta szenvedtem rheumában és pedig igen heves fájdalommal, úgy hogy hetekig ágyban feküdtem és borzasztó fájdalmakat állottam ki, alvásra és étvágyra gondolnom sem lehetett, mindenféle tincturákat, kenőcsöket és fürdőket használtam, melyeknek volt ugyan valami kevés hatása, de a legközelebbi időváltásnál az idült baj, még hatalmasabban jelentkezett, annyira, hogy testi erőm láthatólag napról-napra fogyott.

Ekkor olvastam a Berliner Tagblatt-ban az ön theájáról rögtön rendeltem 3 csomagot, már az első használat után enyhítette fájdalmamat, 1 és fél év óta az előirt időközben 5 oly küldeményt kaptam és a kurát folytattam és ennek köszönhetem, hogy ma annyira helyre vagyok állítva, hogy magamat egészségesnek érzem, étvágyam visszatért, sőt a mult év őszén és e tél kezdetén a szabadban, a szél és hideg daczára, üzleti dolgaimat végeztem a nélkül, hogy valami fájdalomról csak sejtelemmel is birtam.

Mindezt t. Uram, csak önnek köszönhetem. Kivánatos volna, hogy minden szenvedő teljes bizalommal forduljon önhöz, csodás hatásu theájáért, mely gyógyulást és friss életkedvet hozna nekik.

Maradtam kiváló tisztelettel

Fritz Henzel

4

mű, táj és mintafestő, posztógyár Ad. Gottlob Fiedler utóda Apatowek Kalisch mellett. — Orosz Lengyelország. 1899. Karacsnyban

Fekete selyemszövetek

rendkívül nagy választékban felelősséggel a tartósságáért, nemkülönben fehér és színes selyem szövetek minden fajban.

Csak elsőrendű gyártmány a legolcsóbb nagybani árakhoz, méter vagy végszámra, magánfeleknek postadíj és vámmentes szétküldés. Ezernyi elismerő levél. Minták bérmentve. Schweicba kétszeres levélbélyeg szükséges.

Union selyemszövőgyár

Adolf Grieder & Cie Zürich (Schweicz.)

kir. udv. szállítók.

ÜZLETI KÖNYVEK,

esinos kiállításban, erős kötésben, igen jutányosan

kaphatók

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

DEBRECZEN, főpiacz, a főpostával szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Ebesi ártézi viz a legjobb legesebb üdítő ital. Kapható minden fűszerüzletben, kávéházak és vendéglőkben. Főraktár: Piacz-u. 7. sz.

Női kalap készítésben, ügyes eladásban jártas leány alkalmazást nyer Rózsa Lajos női divatüzletében Debreczen, kistemplom bazár.

A dadogók és hebegők

számára tanfolyamot nyitok, az ilyenek e hó 20-ig jelentkezhetnek a Teleki-u. fuiskolánál.

Nagy Block naptárak,

rendkívül praktikusak 1901. évre 40 krért kaphatók kiadóhivatalunkban.

LEO sport-lovardája.

Ma szerdán, jul. hó 17-én, este 1/29 órakor

Nagy disz-előadás

egészen új műsorral.

Alexander ur mint jongleur és egyensúlyozó. Derda ur szabadon idomított lovakkal. Helygard fivérek a telefon sodronyon nagyszerű mutatványaikban. Keleti Géza a bolondos August idomított szamarával és új élceivel. Wilson k. a. mint nemzetközi magántáncosnő The Alfredianos zenebohócok különféle hangszereikkel. Még csak néhány napig lép fel a 3 MANZONI a berlini Wintergartenből. Steidler F. hasbeszélő új élceivel. Adi, Edi és Xandi a repülő kalapokkal.

Előadásaimat a 39. gy. ezred zenekara kíséri.

Helyárak: Számozott zártzék I. és II. sor 2 kor. I. hely 3. és 4-ik sor 1.40. II. hely 5—6, sor 80 f. III. hely 7. és 8-ik sor 60 fillér. Karzati állóhely 30 f. Deákok, katonák örmesterig s gyermekek zártzékra 1 k. 20 f. I. helyen 1 k. 3 és 4. sor 60 f. 7—8. sor 40 f.

Jegyek előre válthatók Schvarcz Dániel dohánytörszédjében, (Bika szálloda) reggeli 10 órától délután 6-ig.

Előadás alatt tiszta magyar bohócok és a bolondos Augustok fogják a n. é. közönséget szórakoztatni.

Részletes műsor a jegyzedőknél kaphatók. Kuttyákat a lovardába hozni rendőrileg tiltva van. Mindennap előadás, ünnep és vasárnapokon két előadás, az előadóp bármilyen időben megtartatik. A n. é. közönség a lovardában minden idő ellen védve van.

Az előadás kezdete pont 8 1/2 órakor. Pénztárnyitás d. u. 4 órától az előadás bezártáig.

Holnap csütörtökön JUTALOM ELŐADÁS Keleti Géza javára.

Becses pártfogásért esedezik

LEO.

igazgató.